

Clearing a table that will not be used again on Shabbat

Q How does one deal with dishes and food that remain at the end of a Shabbat meal when he will not need them again on Shabbat. How does one avoid problems of *hachana* (preparations for after Shabbat)?

והמעם דאין כאן משום הכנה משבת לחול, ביאר יפה בתש"ו מהרש"ג (ח"א או"ח סי' ס"א), דכיון שאין כוונתו בזה להרויח העבודה בחול, רק שהדבר מוכרח להיות בשבת דוקא, שלא תגנב או כדי שלא תתקלקל מחוס השמש עיי"ש, כן הוא בנד"ד ממש דהכוונה רק שלא תתקלקל אין בזה משום איסור הכנה לחול.

1. שמירת שבת כהלכתה פרק כח סעי' ע
הכנה פירושה - כל דבר שאדם עושה, והוא אינו לצורך אותו היום, אפילו אין בו אלא טורח מועט, ואפילו אם הוא נגמר רק באמירה גרידא. אולם כל שעושה בפעולה אחת לשבת ולמוצאי שבת גם יחד, בלי כל טורח יתר, לית לן בה.

4. שו"ת מנחת שלמה תנינא (ב - ג) סימן לו
מש"כ בשש"כ פרק כ"ח הערה קצ, דיש להתיר כמה אופני הכנה ממעם "שרגילים לעשותם בלי לחשוב על הצורך, הה"נ דשרי לצורך חול". כוונתי רק על כעין החזרת ספר למקומו או אוכלין למקרר, וכן אם דרכו ליקח תמיד שעון אף שאינו חושב שיצטרך לו לבו ביום או משקפיים לקריאה וגם כדי לראות מרחוק בלי לחשוב כלל שיצטרך גם לבו ביום, או לובש עניבה כשהולך בין אנשים דשפיר שרי אפי' יגיע לבין אנשים כשכבר לילה, וכן דבר המותר להעביר מחמה לצל כגון ככר לחם או פירות וכדומה שגם בלי חשש של "הפסד" רגילים להעבירם מחמה לצל, משא"כ רדיית פת במג"א סי' רנ"ד סקכ"ג או כפית כלי על ביצה שהוא מוקצה דאיתא במג"א סי' שכ"א סק"ז בשם מהר"י להתיר רק ממעם פסידא, שנעשים רק במתכוין ולא "דרך שיגרא", אז יש חילוקים....

לשרות במים כלים עם שיירי מאכל, אם עיי' נתינת המים אינו מדיח את הכלי בידים רק מונע את הלכלוך מלהתדבק, ה"ז חשיב רק כמונע לכלוך גרוע מהכלי, ולא דמי לכופה בלי על ביצה, דהבא הרי ממש באופן טבעי הולך ומתדבק, ולכן אינני יודע כעת אם גם הכנה כזו אוסרים חכמים אפי' אם מתכוין להדיח להקל את המורה בימות החול... ונתינת מים לכלי שלא יוסף להתדבק שפיר רגילים בכך...

2. משנה ברורה סי' שכא ס"ק כא

אסור למלוח וכי' - דהא דמתירין לעיל בביצה למלחה, היינו לצורך אותה סעודה אבל למלוח הבשר וביצה כדי להניח לאחר זמן דמי לעיבוד וכבישה. והנה דעת המ"א וט"ז דאפילו דעתו לאכול ביומו, אם הוא לצורך סעודה אחרת יש ליוזר בזה [והיינו כשהסעודה אחרת נמשך זמן רב אחר סעודה ראשונה]. אבל הא"ר מצדד דאין לאסור רק אם בדעתו להניח לאחר שבת, וכן משמע מביאור הגר"א ובפרט אם העת חם והוא עושה כן כדי שלא יסריח, בודאי יש להקל לצורך סעודה אחרת דגם הט"ז מתיר בזה ... ומ"מ נראה דאסור להדיח הבשר שלא נמלח כשחל יום ג' להיות בשבת וכדי שלא יאסר אח"כ לבישול, כיון שאין רוצה לאכול היום וגם אין דרך לאכול חי ניכר שעושה לצורך חול, ואפילו עיי' אינו יהודי אסור להדיח, שאין כאן הפסד כ"כ אם לא ידיחנו שיוכל לאכול צלי, כ"כ המג"א ...

3. שו"ת מנחת יצחק חלק ח סי' כד

הנה הנדון [לשים אוכל לתוך מקפא (freezer) בשבת] נחלק בתרתי: אי - אוכל יבש. בי - דבר לח שעיי' החקפאה במקרר יתקרב, והנה באוכל יבש בודאי אין חשש, אף שעיי' החקפאה נעשה קשה כאבן, מ"מ אין כאן לא מוליד ולא נולד, ויש לדון רק משום הכנה משבת וי"ט לחול, והרי מוכח מהמבואר בש"ע /או"ח/ (סי' ש"ח), דאין גם משום הכי, דהרי נדונינו דומה להמבואר שם דכלי שמלאכתה להיתר מותר למלטלה מחמה לצל או שלא תגנב, היינו שאינו צריך כלל לשבת, רק כדי שלא תתקלקל מהחמה מניחה בצל, או כדי שלא תגנב בחוץ מכניסה בפנים, כן הכא כדי שלא תתקלקל בחוץ מכניסה במקרר של הקפאה,